

AMERIKAANSE IMPORT PRODUCTEN NADER BEKEKEN

ONDERZOEKSMETHODE EN VERSLAG

foodwatch
de voedselwaakhond

'HET TOEZICHT OP AMERIKAANSE IMPORTPRODUCTEN SCHIET TEKORT. DAARDOOR WORDEN CONSUMENTEN OP HET VERKEERDE BEEN GEZET EN BLOOTGESTELD AAN VERBODEN INGREDIËNTEN DIE SCHADELIJKE GEVOLGEN KUNNEN HEBBEN VOOR DE GEZONDHEID'

JURJEN DE WAAL
politiek campaigner

In een eerdere versie van dit rapport (*versie 19 juli 2017*) bleken een aantal tabellen onjuistheden te bevatten. In deze versie van het rapport zijn deze onjuistheden gecorrigeerd. Wij verzoeken eenieder de ouder versie van het rapport door onderhavige versie (*22 juli 2017*) te vervangen en naar deze versie te verwijzen. Wij bieden onze excuses aan voor enige verwarring die hierdoor is ontstaan.

© 2017
foodwatch Nederland
De Wittenstraat 25
1052 AK Amsterdam
T: 020 774 1079

contact@foodwatch.nl
www.foodwatch.org/nl

*Dit rapport is verschenen in opdracht van foodwatch binnen het
campagnethema 'politieke en wetenschappelijke integriteit'*

INLEIDING

Hoe is het mogelijk dat een voedingsmiddel, met daarin een, omwille van de volksgezondheid, verboden stof, wordt verkocht zonder dat handhavend wordt opgetreden?' (Koser Kaya & Dijkstra, 2015).

Deze Kamervraag werd in 2015 gesteld door de Kamerleden Koser Kaya (D66) en Dijkstra (D66) aan minister Schippers van Volksgezondheid (VVD). Zij stelden deze vraag naar aanleiding van de constatering van foodwatch dat supermarkten Jumbo en Albert Heijn de Amerikaanse drankjes *Mountain Dew Voltage* en *Mountain Dew Code Red* verkochten, met daarin 'gebromeerde plantaardige olie' een brandvertrager die in de EU verboden is als ingrediënt in levensmiddelen.

'Gebromeerde plantaardige olie hoopt op in het lichaam en onderzoeken wijzen erop dat consumptie zou kunnen leiden tot hartproblemen en verminderde vruchtbaarheid. Daarnaast zijn er meldingen dat bij hoge consumptie zenuwaandoeningen, geheugenverlies en ontstekingen kunnen optreden.' (foodwatch, 2015).

Naast de Amerikaanse drankjes *Mountain Dew Voltage* en *Mountain Dew Code Red* hebben foodwatch en andere consumentenorganisaties vaker geconstateerd dat Amerikaanse geïmporteerde voedingsmiddelen die op de Nederlandse markt worden verkocht niet altijd voldoen aan de Europese wet- en regelgeving. Afgelopen jaar nomineerde foodwatch het product *Vitamin C drops Anti-OxiFruits* voor haar jaarlijkse 'Gouden windei' competitie voor het meest misleidende product. Op de verpakking van dit voor de Amerikaanse markt geproduceerde product staan vele voedingsclaims, zoals: *'Biologische fruitsnoepjes met fruitextract die 200% van de dagelijkse vitamine C leveren, zonder kunstmatige kleur- en smaakstoffen en ook nog eens glutenvrij'*. Claims die niet zijn toegestaan in de EU en bovendien misleidend zijn. Het snoepje bevat per 100 gram 100 gram suiker, waardoor de consument eigenlijk gewoon een klontje suiker eet. Daarnaast zijn er in het verleden meerdere gevallen bekend van uit Amerika geïmporteerde producten waarbij de aanwezige Genetische Gemodificeerde Organismen (GGO's) niet correct vermeld werden conform de richtlijnen van de EU.

Naar aanleiding van deze voorbeelden heeft foodwatch besloten om een groter onderzoek te doen naar levensmiddelen die oorspronkelijk geproduceerd zijn voor de Amerikaanse markt maar toch hun weg hebben gevonden naar de Nederlandse supermarkten en winkels. In dit onderzoek is onderzocht of Amerikaanse geïmporteerde voedingsmiddelen wel of niet voldoen aan de Europese wet- en regelgeving omtrent etikettering, voedings- en gezondheidsclaims, de vermelding van GGO's, toegestane stoffen en de leesbaarheid van het etiket. Hiervoor zijn 86 Amerikaanse geïmporteerde voedingsmiddelen onderzocht, die ingekocht zijn bij de Jumbo, Albert Heijn, Hoogvliet, Spar, Marqt en de Jamin.

I. ONDERZOEK

De door foodwatch onderzochte producten zijn geanalyseerd aan de hand van een checklist die producten controleert op conformiteit met de EU regelgeving op het gebied van productinformatie en de aanwezigheid van verboden stoffen. Deze regels zijn op Europees niveau vastgelegd om correcte voedselinformatie in alle lidstaten te waarborgen, consumenten te beschermen en om het functioneren van de interne markt soepel te laten verlopen (art. 1 lid 1 Verordening (EU) Nr. 1169/2011). Individuele lidstaten hebben wel de ruimte om aanvullende wetgeving te implementeren, mits dit wordt goedgekeurd door de Europese Commissie.

Regelgeving omtrent voedselinformatie dient ervoor te zorgen dat consumenten beschikken over nauwkeurige, heldere, leesbare en begrijpelijke informatie over een specifiek voedingsproduct. De consument is dan beter in staat om een voedingsmiddel te identificeren en beschikt zodoende over een goede basis voor het maken van een doordachte keuze en een passend gebruik van voedingsmiddelen volgens zijn/haar individuele voedingsbehoeften (lid 17 Verordening (EU) Nr. 1169/2011). Voedselinformatie moet op het etiket van het voedingsmiddel worden vermeld of op de website wanneer het product online wordt verkocht. Dit laatste wordt ook wel ‘verkoop of afstand’ genoemd (lid 27 Verordening (EU) Nr. 1169/2011).

De producent is normaliter verantwoordelijk voor het correct vermelden van de voedselinformatie op het etiket. Dit geldt echter niet wanneer een product wordt ingekocht door een importeur met de intentie om het product te verkopen op een andere markt dan waarvoor de producent het bedoelt heeft. Men spreekt dan over de import van producten uit derde landen. In deze gevallen mag de importeur een voedingsmiddel niet zomaar op de Nederlandse markt verkopen. De importeur dient, conform de regelgeving uit verordening (EU) Nr. 1169/2011, een etiket of sticker op het product te plaatsen in de Nederlandse taal dat voldoet aan de hier geldende wet- en regelgeving. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit is de verantwoordelijke instantie die dient te controleren of er aan de wet- en regelgeving omtrent voedselinformatie wordt voldaan.

II. RESULTATEN

De resultaten in dit rapport laten zien waar de producten voor het onderzoek zijn gekocht, wat voor soort producten het betreft, wie de importeur is van de producten (voor zover bekend) en welk percentage van de producten voldoen aan de voor dit onderzoek relevante EU-regels op het gebied van voedingsinformatie. Zie voor een volledig overzicht ANNEX 1 (pagina 20), hierin staan alle producten op naam vermeld en kan per product worden opgezocht aan welke regels het door foodwatch onderzochte product voldeed of niet. De resultaten laten zien in welke mate de importeur erin is geslaagd om het product geschikt te maken voor verkoop op de Nederlandse markt. Indien dit *niet* gebeurd is, is dit niet de verantwoordelijkheid van de producent, maar van de importeur. Daarnaast kan ook gesteld worden dat het toezicht van de NVWA dat dit had moeten verkopen heeft gefaald en dat ook de verkopende partijen hun producten niet goed hebben gecontroleerd.

1. FORMULEBEDRIJVEN

De onderzochte Amerikaanse geïmporteerde voedingsmiddelen zijn gekocht bij de volgende formulebedrijven:

FORMULEBEDRIJF	AANTAL	PERCENTAGE
Jumbo	22	25,5%
Jamin	22	25,5%
Albert Heijn	16	19,0%
Hoogvliet	14	16,0%
Spar	10	12,0%
Marqt	2	2,0%

2. TYPE VOEDINGSMIDDELEN

De onderzochte Amerikaanse geïmporteerde voedingsmiddelen zijn als volgt te typeren:

TYPE VOEDINGSMIDDEL	AANTAL	PERCENTAGE
Snoepgoed	29	34%
Frisdrank	14	16%
Sauzen en kruiden	14	16%
Snacks	12	14%
Bakproducten	6	7%
Broodbeleg	5	6%
Dessert producten	4	5%
Dinerproducten	2	2%

3. IMPORTEURS

De onderzochte Amerikaanse geïmporteerde voedingsmiddelen zijn door de volgende importeurs geïmporteerd:

IMPORTEUR	AANTAL	PERCENTAGE
Engel Foreign Food B.V. (EFF B.V.)	33	38%
Onbekend	27	31%
2BuyCandy	13	15%
Inno Food Company	2	2%
The French's Company	2	2%
American Food Service B.V.	2	2%
Tov Taam Granot	2	2%
BetterCandy	2	2%
Copar B.V.	1	2%
Taste of USA	1	2%
Trade Sense B.V.	1	2%

4. VOEDINGSWAARDEVERMELDING

Op het etiket van het voorverpakte voedingsmiddel moet minimaal vermeld worden wat de energetische waarde is en hoeveel vetten, verzadigde vetzuren, koolhydraten, suikers, proteïne/eiwit en zout het product bevat. Het zoutgehalte kan ook worden weergegeven als van nature voorkomend natrium. De hoeveelheden moeten in het Nederlands per 100 gram of 100 milliliter aangegeven zijn (art. 29 Verordening (EU) Nr. 1169/2011).

De volgende voedingsmiddelen hoeven niet te voldoen aan de voedingswaardevermelding (bijlage V Verordening (EU) Nr. 1169/2011): onverwerkte of bewerkte producten die bestaan uit één (categorie) ingrediënt(en), water (met toegevoegde aroma's en/of kooldioxide), azijn, kruiden, gelatine, specerijen, thee, zout (-vervangers), tafelzoetstoffen, kauwgom, koffie (-bonen), aroma's, levensmiddelenadditieven, jamgeleermiddel, gist en levensmiddelen waarvan het grootste oppervlak van de verpakking minder dan 25 cm² bedraagt.

	AANTAL	PERCENTAGE
VOLDOEN WEL	18	21%
VOLDOEN NIET	68	79%

INFORMATIE VOLDOEN NIET:

- 61 voedingsmiddelen (71%) hebben geen voedingswaardevermelding op de verpakking staan.
- 5 voedingsmiddelen (6%) hebben alleen in het Engels een voedingswaardevermelding per 100 gram/milliliter op de verpakking staan.
- 2 voedingsmiddelen (2%) hebben een onvolledige voedingswaardevermelding op de verpakking staan.
- Alle voedingsmiddelen die bij de Jumbo zijn gekocht beschikken over een niet correcte voedingswaardevermelding.

5. ALLERGENEN/INTOLERANTIES

Allergenen moeten door middel van typografie in de ingrediëntenlijst worden benadrukt zodat de naam van een allergeen duidelijk te onderscheiden is van de rest van de ingrediënten. Dit kan door middel van een ander lettertype, stijl of achtergrondkleur. Dit hoeft niet wanneer de naam van het voedingsmiddel duidelijk de stof/product die de allergie/intolerantie veroorzaakt aangeeft (art. 21 Verordening (EU) Nr. 1169/2011).

De volgende ingrediënten die allergenen of intoleranties veroorzaken moeten worden benadrukt in de voedingswaardevermelding (bijlage II Verordening (EU) Nr. 1169/2011): glutenbevattende granen (zoals tarwe, spelt, kamut, rogge, gerst en haver), sesamzaad, mosterd, vis, pinda's, noten (zoals amandelen, hazelnoten, walnoten, cashewnoten, pecannoten, paranoten, pistachenoten en macadamianoten), soja, ei, schaaldieren, weekdieren, sulfiet (van meer dan 10 mg/kg of 10 mg/l), melk (inclusief lactose), selderij, mosterd en lupine.

	AANTAL	PERCENTAGE
VOLDOEN WEL	64	74%
VOLDOEN NIET	22	26%

INFORMATIE VOLDOEN NIET:

- 11 voedingsmiddelen (13%) die gekocht zijn bij de Jumbo hebben een of meerdere allergenen/intoleranties niet benadrukt.
- 8 voedingsmiddelen (9%) die gekocht zijn bij de Jamin hebben enkele allergenen/intoleranties niet benadrukt.

Het is opvallend dat ruim een kwart van de onderzochte producten niet, of niet op de correcte wijze, de aanwezige allergenen vermeldt. De NVWA heeft namelijk de controle hierop als een prioriteit benoemd binnen haar rol als toezichthouder op etikettering.

6. HOUDBAARHEIDSDATUM

De houdbaarheidsdatum moet als volgt op de verpakking worden vermeld (art. 24 Verordening (EU) Nr. 1169/2011):

- Wanneer het product kort houdbaar is: ‘Te gebruiken tot: dag/maand/jaar’.
- Wanneer het product minder dan drie maanden houdbaar is: ‘Ten minste houdbaar tot: dag/maand/jaar’.
- Wanneer het product tussen de drie en achttien maanden houdbaar is: ‘Ten minste houdbaar tot einde: maand/jaar’.
- Wanneer het product langer dan achttien maanden houdbaar is: ‘Ten minste houdbaar tot einde: jaar’.
- Wanneer het product ingevroren is: ‘Ingevroren op: dag/maand/jaar’

De datum mag elders op de verpakking vermeld worden. Dit moet als volgt weergegeven worden: ‘Ten minste houdbaar tot: zie verpakking’.

De houdbaarheidsdatum hoeft niet vermeld te worden op: verse groenten en fruit, onbewerkte aardappelen, azijn, suikergoedproducten die bijna uitsluitend bestaan uit gearomatiseerde en/of gekleurde suikers, keukenzout, kauwgom en suikers.

	AANTAL	PERCENTAGE
VOLDOEN WEL	24	28%
VOLDOEN NIET	62	72%

INFORMATIE VOLDOEN NIET:

- 30 voedingsmiddelen (35%) hebben de houdbaarheidsdatum niet op de juiste wijze vermeld. De datum staat op de verpakking aangegeven als ‘P: 27/04/2017 E: 30/06/2018’ of ‘Best before: 12/11/2018’. Deze vermeldingen zijn niet correct omdat het niet op de juiste wijze in de Nederlands taal is vermeld.
- 32 voedingsmiddelen (37%) hebben de vermelding ‘ten minste houdbaar tot’ afgekort naar ‘THT’. Ook dit is niet juist omdat ‘ten minste houdbaar tot’ voluit geschreven moet worden.
- 12 voedingsmiddelen (14%) die de afkorting ‘THT’ hebben gebruikt zijn te typeren als ‘snoepgoed’ dat gekocht is bij de Jamin.

7. LEESBAARHEID

Allergenen moeten door middel van typografie in de ingrediëntenlijst worden benadrukt. De lettergrootte op het etiket moet minimaal 1,2 millimeter zijn. Als de grootste oppervlakte op de verpakking minder dan 80 cm² is, dan moet de lettergrootte minimaal 0,9 millimeter zijn (art. 13 Verordening (EU) Nr. 1169/2011).

Daarnaast moeten de voedingswaardevermelding, de lijst van ingrediënten, de kwantitatieve opgave van de ingrediënten, de minimale/uiteerste consumptiedatum en de contactgegevens van de importeur op het etiket onuitwisbaar zijn (art. 7 lid 1 Richtlijn 90/496/EEG) (art. 13 lid 2 Richtlijn 2000/13/EG).

	AANTAL	PERCENTAGE
VOLDOEN WEL	20	23%
VOLDOEN NIET	66	77%

INFORMATIE VOLDOEN NIET:

- De lettergrootte op 50 voedingsmiddelen (58%) is te klein. Hiervan zijn 12 voedingsmiddelen (14%) gekocht bij de Hoogvliet, 12 voedingsmiddelen (14%) bij de Jamin en 28 voedingsmiddelen (33%) geïmporteerd door EFF B.V.
- De tekst op 6 voedingsmiddelen (7%) is uitwisbaar. Hiervan zijn 5 voedingsmiddelen (6%) gekocht zijn bij de Jumbo.
- 10 voedingsmiddelen (12%) waren niet voorzien van een sticker.

8. LIJST VAN INGREDIËNTEN

De lijst van ingrediënten moet met het woord ‘ingrediënten’ beginnen. De ingrediënten van het voedingsmiddel moeten in dalende volgorde van gewicht waarin zij bij de bereiding van het voedingsmiddel zijn gebruikt worden opgesomd. Deze ingrediënten moeten met hun specifieke benamingen worden vermeld (art. 18 Verordening (EU) Nr. 1169/2011).

De ingrediëntenlijst hoeft niet vermeld te worden op (art. 9 Verordening (EU) Nr. 1169/2011): verse groenten en fruit, onbewerkte aardappelen, koolzuurhoudend water, gistazijn, kaas/boter/gezuurde melk/gezuurde room (zonder andere toevoegingen) en als het voedingsmiddel bestaat uit één ingrediënt.

In dit onderzoek is alleen gecontroleerd of de ingrediëntenlijst op de Amerikaanse verpakking overeenkomt met de ingrediëntenlijst op de Nederlandse sticker. Er is dus geen labonderzoek verricht om te controleren op de aan- of aanwezigheid van stoffen.

	AANTAL	PERCENTAGE
VOLDOEN WEL	38	44%
VOLDOEN NIET	48	56%

INFORMATIE VOLDOEN NIET:

- 10 voedingsmiddelen (12%) waren niet voorzien van een sticker met daarop een ingrediëntenlijst in de Nederlandse taal. Hierdoor kon er geen vergelijking worden gemaakt.
- De sticker op het product ‘Pringles Memphis BBQ’ maakt het helemaal bont. Op de Amerikaanse ingrediëntenlijst staan maar liefst 25 ingrediënten, waaronder twee allergenen, die niet op de sticker met de Nederlandse ingrediëntenlijst worden vermeld.
- In de Amerikaanse ingrediëntenlijst van het voedingsmiddel: ‘M&M Cookies’ staan 15 ingrediënten die niet in de Nederlandse ingrediëntenlijst worden vermeld. Daarnaast staan er vier ingrediënten in de Nederlandse ingrediëntenlijst die niet in de Amerikaanse ingrediëntenlijst worden vermeld.

9. KWID

KWID staat voor kwantitatieve ingrediëntendeclaratie (Etiketteren, z.d.). Voedingsmiddelen moeten in percentages de hoeveelheid van een (categorie) ingrediënt(en) in de lijst van ingrediënten vermelden wanneer het ingrediënt in de benaming van het levensmiddel voorkomt, het in beeld, grafische voorstelling of in woord op de verpakking van het voedingsmiddel is weergegeven en als het van wezenlijk belang is om het voedingsmiddel te kunnen karakteriseren (art. 22 Verordening (EU) Nr. 1169/2011).

	AANTAL	PERCENTAGE
VOLDOEN WEL	5	6%
VOLDOEN NIET	19	22%
NIET VAN TOEPASSING	62	72%

10. (HANDELS)NAAM EN CONTACTGEGEVENS VAN DE EXPLOITANT OF IMPORTEUR

De naam of handelsnaam en adres van de exploitant moeten op het etiket staan. Indien de exploitant van een levensmiddelbedrijf niet in de Europese Unie is gevestigd moet de invoerder, die het levensmiddelen in de Unie heeft ingevoerd, dit vermelden (art. 9 lid 1-H Verordening (EU) Nr. 1169/2011).

	AANTAL	PERCENTAGE
VOLDOEN WEL	56	65%
VOLDOEN NIET	30	35%

INFORMATIE VOLDOEN NIET:

- 27 voedingsmiddelen (31%) hebben niet de naam noch de adresgegevens van de importeur op het etiket staan.
- Drie voedingsmiddelen (3%) hebben alleen de naam en mailadres van de importeur op het etiket staan.

11. GGO'S

Voedingsmiddelen die voor meer dan 0,9% uit GGO's bestaan moeten het volgende op het etiket vermelden: *‘Dit product bevat genetisch gemodificeerde organismen’* of *‘Dit product bevat genetisch gemodificeerd [naam van organisme(n)]’* (art. 4, lid 6-A Verordening (EG) nr. 1830/2003).

	AANTAL	PERCENTAGE
GMO WEL VERMELD OP VERPAKKING NIET OP STICKER (OVERTREDING)	12	13,9%
GMO VERMELD OP VERPAKKING EN STICKER	6	6,9%
GMO VERMELD OP STICKER MAAR NIET OP VERPAKKING	10	11,6%
GEEN GMO VERMELDING OP ZOWEL VERPAKKING ALS STICKER	48	55,8%
PRODUCT BEVAT GEEN NEDERLANDSE STICKER (OVERTREDING)	10	11,6%

In de Verenigde Staten is het niet verplicht om te vermelden of een product GGO's bevat. Hierdoor is het binnen de reikwijdte van dit onderzoek niet mogelijk om te bepalen of Amerikaanse geïmporteerde voedingsmiddelen meer dan 0,9% GGO's bevatten. In dit onderzoek is alleen gecontroleerd of op de Amerikaanse verpakking en/of op het Nederlandse etiket wordt aangegeven of het product GGO's bevat en of deze vermeldingen in lijn zijn met de in de EU geldende regels met betrekking tot GGO vermeldingen.

- Zes voedingsmiddelen (7%) hebben zowel op het Nederlandse etiket als op het Amerikaanse etiket een GGO vermelding. Dat wil zeggen dat deze producten een GGO ingrediënt bevatten. Al deze voedingsmiddelen zijn te categoriseren als ‘snoepgoed’, waarvan vijf voedingsmiddelen bij de Jamin zijn gekocht.
- 10 voedingsmiddelen (12%) hebben een GGO vermelding op het Nederlandse etiket en niet op het Amerikaanse etiket. Dit laat zien dat importeurs indien zij dit willen toegang

- kunnen krijgen tot aanvullende informatie over producten die niet op de verpakking staan vermeld.
- 12 voedingsmiddelen (14%) hebben een GGO vermelding op het Amerikaanse etiket en niet op het Nederlandse etiket. Hier is dus waarschijnlijk sprake van een overtreding van de EU wet- en regelgeving.
 - 48 voedingsmiddelen (56%) hebben zowel op het Amerikaanse etiket als op het Nederlandse etiket geen GGO vermelding.
 - 10 voedingsmiddelen (12%) hebben op het Amerikaanse etiket geen GGO vermelding, en waren niet voorzien van een Nederlandse etiket.

Het is in theorie mogelijk dat sommige producten GGO's bevatten die vermeld zijn op noch het Amerikaanse noch het Nederlandse etiket, maar dat is binnen dit onderzoek niet vast te stellen. Gezien het grootschalig gebruik van GGO's in de Verenigde Staten en het type producten dat is meegenomen in dit onderzoek achten we de kans groot dat dit bij een significant aantal producten het geval is. In het bijzonder bij ingrediënten op basis van maïs, zoals bijvoorbeeld *‘high fructose corn syrup’* is de kans hierop groot, omdat in de VS grootschalig genetisch gemodificeerde maïs wordt verbouwd en gebruikt. Om vast te stellen of dit daadwerkelijk het geval is zou echter aanvullend laboratoriumonderzoek verricht moeten worden. Deze eventuele overtredingen zijn derhalve niet in de resultaten opgenomen.

12. VOEDINGS- EN GEZONDHEIDSCLAIMS

Een claim is een bewering of een boodschap die op het voedingsmiddel wordt gepresenteerd en waarmee wordt gesteld of de indruk wordt gewekt dat het voedingsmiddel bepaalde eigenschappen heeft. Een product dat ‘light’ genoemd wordt is hiervan een voorbeeld. Regels omtrent claims dienen ervoor te zorgen dat consumenten niet misleid worden (Verordening (EG) Nr. 1924/2006).

Een voedingsclaim wordt als volgt gedefinieerd: *‘Een claim die stelt, de indruk wekt of impliceert dat een levensmiddel bepaalde heilzame voedingseigenschappen heeft met betrekking tot energetische waarden of voedingsstoffen’* (Verordening (EG) Nr. 1924/2006, artikel 2, lid 4).

	AANTAL	PERCENTAGE
EEN VOEDINGSCLAIM DIE IS TOEGESTAAN IN EUROPA	11	13%
EEN VOEDINGSCLAIM DIE NIET IS TOEGESTAAN IN EUROPA	4	5%
GEEN VOEDINGSCLAIM	71	83%

HEBBERN EEN VOEDINGSCLAIM DIE NIET IS TOEGESTAAN IN EUROPA:

De voedingsmiddelen *Magic Time Yellow Cheddar popcorn* en *Magic Time butter popcorn*, die geïmporteerd zijn door EFF B.V., hebben de voedingsclaim ‘*No cholesterol*’ op de verpakking staan. Deze voedingsclaim is verboden in Europa, omdat het niet vermeld staat als toegestane voedingsclaim in de bijlage van Verordening (EG) nr. 1924/2006.

De voedingsmiddelen: *Vitamin C Drops Citrus Grove* en *Vitamin C Pops*, die gekocht zijn bij de Marqt en geïmporteerd zijn door BetterCandy, hebben de claim ‘*200% of your daily vitamin*’ en ‘*300% of your daily vitamin*’ op de verpakking staan. Deze claims zijn in Europa niet toegestaan omdat het totaal aanwezig gehalte vitamine C ten minste 15% en ten hoogste 100% (van het product) moet bedragen, gehalten die worden beschouwd als een redelijk geachte dagelijkse consumptie (Warenwet, Art. 6, 2014).

Een gezondheidsclaim wordt gedefinieerd als: ‘*Een claim die stelt, de indruk wekt of impliceert dat er een verband bestaat tussen een levensmiddelencategorie, een levensmiddel of een bestanddeel daarvan en de gezondheid*’ (Verordening (EG) Nr. 1924/2006, artikel 2, lid 5)

Alleen het voedingsmiddel *Arm & Hammer Baking Soda*, dat gekocht is bij de Albert Heijn en geïmporteerd is door Taste of USA, heeft een gezondheidsclaim op de verpakking staan. Daarop staat de volgende gezondheidsclaim: ‘*Uses relieves: Heartburn, acid indigestion, sour stomach an upset stomach due to these symptoms*’. De claim dat sodium bicarbonate, waaruit baking soda bestaat, maagzuur vermindert is niet toegestaan in Europa. (art. 13(1) European Commission, 2016).

13. VERBODEN STOFFEN

In de producten *Betty Crocker Fudge* en *Betty Crocker Carrot Cake Mix*, werden het – in de EU verboden – ingrediënt gebleekte meel aangetroffen. In de producten *MagicAroni & Cheese* en *Pop Tarts S’mores* werd het in de EU verboden ingrediënt gebleekte bloem aangetroffen. Het chemisch bleken van meel en bloem is een gangbare techniek in Verenigde Staten. Door het dit blekingsproces wordt de bloem extra wit en rijst het product makkelijk. Het proces is echter omstreden. Zo zouden er tijdens het bleken stoffen vrijkomen die ervan verdacht worden leverschade te veroorzaken of die de alvleesklier te ontregelen en zodoende suikerziekte veroorzaken. Het bleken van bloem en meel is in de EU verboden. De producten hadden dus niet in Nederland verkocht mogen worden. Foodwatch heeft de winkels Jumbo, Spar, Hoogvliet en Jamin hiervan op de hoogte gesteld.

Het voedingsmiddel: *Surf Sweets Watermelon Rings*, dat gekocht is bij de Jumbo, bevat de kleurstof: biologische zwarte wortel sap. Het snoepje *Surf Sweets Organic Jelly Beans*, dat ook gekocht is bij de Jumbo, bevat de kleurstoffen: biologische zwarte wortel sap, biologische annatto en biologische kurkuma. Beide snoepjes dragen de claim ‘organic’, oftewel biolo-

gisch. Bij de productie van biologische levensmiddelen zijn een beperkt aantal additieven toegestaan. De kleurstoffen: zwarte wortelsap en kurkuma staan niet vermeld als toegestaan additief in biologische voedingsmiddelen en zijn daardoor verboden in deze voedingsmidde-len. De kleurstof annatto is alleen toegestaan in vier soorten kaas. Omdat het hier gaat over snoepgoed en niet over kaas, is ook de kleurstof annatto verboden in dit voedingsmiddel (bijlage VIII – deel A Verordening (EG) nr. 889/2008).

III. CONCLUSIE

18

TOEZICHT SCHIET OVER GEHELE LINIE TEKORT

Geen één van de in dit onderzoek onderzochte Amerikaanse importproducten voldoet volledig aan de EU wet- en regelgeving waarop is gecontroleerd. De mate waarin producten niet voldoen aan de regels lopen sterk uiteen. Zo bevatten een aantal producten verboden schadelijke stoffen en onjuiste vermelding van allergenen, maar zijn er ook een aantal producten die niet voldoen omdat de letters op het etiket iets te klein zijn. Desalniettemin kan geconcludeerd worden dat het toezicht op deze importproducten enorm tekort schiet, waardoor consumenten de kans lopen blootgesteld te worden aan verboden schadelijke stoffen en door onjuiste informatievoorziening op het verkeerde been gezet worden.

Aangezien de producten in dit onderzoek grotendeels bestaan uit ongezonde producten zoals snoepgoed, frisdranken en snacks is het ontbreken van adequate voedselinformatie extra kwalijk, omdat de schijn kan ontstaan dat deze (zeer) ongezonde producten gezonder zijn dan in werkelijkheid het geval is.

De aanwezigheid van chemisch gebleekte meel/bloem in een viertal producten beschouwt foodwatch als één van de meest opvallende bevindingen van het onderzoek. Volgens foodwatch is hier sprake van een grote tekortkoming van zowel de NVWA, de importeurs als de verkopende winkels en supermarkten. Veel partijen lijken niet te hebben geleerd van het soortgelijke incident met de verboden brandvertrager in de *Mountain Dew* frisdranken in 2015. foodwatch is verbaasd dat deze producten door de controle van de NVWA en de voedselveiligheids-checks van Hoogvliet, Spar, Jumbo en Jamin zijn gekomen. Het illegale ingrediënt stond gewoon vermeld op de verpakking van de producten die uit Amerika waren geïmporteerd. Het onvermogen om deze relatief eenvoudig te herkennen producten uit de schappen te houden roept vragen op over het toezicht in het algemeen.

Het toezicht van de NVWA en de interne veiligheidschecks bij importeurs, winkels en supermarkten schiet in ieder geval bij deze productgroep over de hele linie tekort. Met als gevolg dat consumenten op het verkeerde been worden gezet en blootgesteld zijn aan verboden ingrediënten die schadelijke gevolgen kunnen hebben voor de gezondheid.

De belangrijkste resultaten van dit onderzoek zijn door foodwatch Nederland gedeeld met het brede publiek om hen te informeren over de problemen met deze productgroep en het tekortschietende toezicht daarop. Daarnaast heeft foodwatch de betrokken winkels, supermarkten en de NVWA opgeroepen om hun verantwoordelijkheid te nemen en actie te ondernemen tegen deze misstanden en consumenten beter te beschermen en voor te lichten.

19

NAAM PRODUCT	SOORT PRODUCT	SUPERMARKT	IMPORTEUR	VOEDINGSWAARDEVERMELDING		HOUDBAARHEIDSDATUM		LEESBAARHEID		INGREDIËNTEN		GEZONDHEIDSCLAIMS	
Tesi Bon Macaroni & Cheese dinner	Dinerproducten	Albert Heijn	American Food Service B.V.	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	---	---	---
Skippy pindakaas	Broodbeleg	Albert Heijn	EFF B.V.	✓	✓	✓	✓	✗	✗	✗	---	---	---
7 up Cherry	Frisdrank	Albert Heijn	EFF B.V.	✗	✓	✗	✓	✗	---	✗	✓	---	---
Canada Dry Ginger Ale	Frisdrank	Albert Heijn	EFF B.V.	✗	✓	✗	✓	✗	---	✗	✓	---	---
Fanta Grape	Frisdrank	Albert Heijn	EFF B.V.	✓	✓	✗	✓	✗	---	✗	✓	---	---
Root Beer	Frisdrank	Albert Heijn	EFF B.V.	✓	✓	✗	✓	✗	---	✓	✓	---	---
Pepsi wild cherry	Frisdrank	Albert Heijn	EFF B.V.	✗	✓	✗	✓	✗	---	✓	---	---	---
Fanta Strawberry	Frisdrank	Albert Heijn	EFF B.V.	✗	✓	✗	✓	✗	---	✓	✓	---	---
Dr Pepper Cherry	Frisdrank	Albert Heijn	EFF B.V.	✗	✓	✗	✓	✗	---	✓	---	---	✗
A & W Root Beer	Frisdrank	Albert Heijn	EFF B.V.	✗	✓	✗	✓	✓	---	✓	---	---	---
Franky's Red Hot original	Sauzen & Kruiden	Albert Heijn	The French's Food Company	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✓	---	---	---
Franky's Red Hot Wings	Sauzen & Kruiden	Albert Heijn	The French's Food Company	✗	✓	✗	✓	✗	---	✗	---	---	---
Pro Bar Base	Snacks	Albert Heijn	Trade Sense B.V.	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	---	---	---
Arm & Hammer Baking Soda	Bakproducten	Albert Heijn	Taste of USA	✓	✓	✗	✓	✗	✓	✗	---	✗	---
Tabasco Habanero	Sauzen & Kruiden	Albert Heijn	Onbekend	✓	✓	✓	✗	✓	---	✓	---	---	---
Magic Time Cheese Curls	Snacks	Hoogvliet	EFF B.V.	✗	✓	✗	✓	✗	✗	✓	---	---	---
Magic Times BBQ Sauce original	Sauzen & Kruiden	Hoogvliet	EFF B.V.	✗	✗	✗	✓	✗	---	✗	---	---	---
Betty Crocker Fudge	Bakproducten	Hoogvliet	EFF B.V.	✗	✓	✗	✓	✗	---	✓	---	---	✗
Magic Time Magicaroni & Cheese	Dinerproducten	Hoogvliet	EFF B.V.	✗	✓	✗	✓	✗	✗	✓	✓	---	---
Fluff Marshmallow	Broodbeleg	Albert Heijn	American Food Service B.V.	✓	✗	✗	✓	✓	---	✓	---	---	---
Magic Time Blue Cheese Dressing	Sauzen & Kruiden	Hoogvliet	EFF B.V.	✗	✓	✗	✓	✗	✗	✓	---	---	---
Magic Time Chicken wing Sauce	Sauzen & Kruiden	Hoogvliet	EFF B.V.	✗	✓	✗	✓	✓	---	✗	---	---	---
Magic Time Chocolate Syrup	Dessertproducten	Hoogvliet	EFF B.V.	✗	✓	✗	✓	✗	---	✓	---	---	---
Badia Complete Seasoning	Sauzen & Kruiden	Hoogvliet	Onbekend	✓	✓	✗	✗	✗	---	✓	---	---	---
Magic Time Baking Power	Bakproducten	Hoogvliet	EFF B.V.	✗	✓	✗	✓	✓	---	✓	---	---	---
Big Red	Frisdrank	Hoogvliet	EFF B.V.	✓	✓	✗	✓	✗	---	✗	---	---	---
Pepsi Cherry Vanilla	Frisdrank	Hoogvliet	EFF B.V.	✓	✓	✗	✓	✗	---	✗	---	---	---
MagicTime Cheese Balls	Snacks	Hoogvliet	EFF B.V.	✗	✓	✗	✓	✗	✗	✓	---	---	---
Fluff Strawberry	Broodbeleg	Hoogvliet	EFF B.V.	✗	✓	✗	✓	✗	---	✗	---	---	✗
Good O kola champagne	Frisdrank	Hoogvliet	EFF B.V.	✗	✓	✗	✓	✗	---	✓	---	---	---
Betty Crocker Carrot Cake mix	Bakproducten	Spar	EFF B.V.	✗	✓	✗	✓	✗	---	✗	---	---	✗
Magic Time Yellow Cheddar	Snacks	Spar	EFF B.V.	✗	✓	✓	✓	✗	---	✗	✗	---	---
Betty Crocker Rich & Creamy frosting	Dessertproducten	Spar	EFF B.V.	✗	✓	✗	✓	✗	---	✗	---	---	✗
Hawaiian Punch	Frisdrank	Spar	EFF B.V.	✗	✓	✗	✓	✗	---	✓	✓	---	---
MagicTime Baking Soda	Bakproducten	Spar	EFF B.V.	✓	✓	✓	✓	✗	---	✓	---	---	---
MagicTime Real Mayonnaise	Sauzen & Kruiden	Spar	EFF B.V.	✗	✗	✗	✓	✗	---	✓	---	---	---
MagicTime Butter Popcorn	Snacks	Spar	EFF B.V.	✗	✓	✗	✓	✗	---	✓	✗	---	---
Payday	Snoepgoed	Spar	EFF B.V.	✓	✓	✗	✓	✗	✗	✓	---	---	---
Hershey's Cookies	Snoepgoed	Spar	EFF B.V.	✓	✓	✗	✓	✗	---	✗	---	---	✗
Butterfingers	Snoepgoed	Spar	EFF B.V.	✗	✓	✗	✓	✓	---	✗	---	---	✗
Vitamin C Drops Citrus Grove	Snoepgoed	Marqt	BetterCandy	✗	✓	✓	✓	✓	---	✓	✗	---	---
Vitamin C Pops	Snoepgoed	Marqt	BetterCandy	✗	✓	✓	✓	✓	---	✓	✗	---	---
Herr's Buffalo Blue Cheese	Snacks	Jamin	2BUYCANDY	✗	✓	✗	✓	✗	✗	✗	---	---	---
				ALLERGENEN/INTOLERANTIES		CONTACTGEGEVENS IMPORTEUR		KWID		VOEDINGSCLAIMS		GGO STICKER	

NAAM PRODUCT	SOORT PRODUCT	SUPERMARKT	IMPORTEUR	VOEDINGSWAARDEVERMELDING		HOUDBAARHEIDSDATUM		LEESBAARHEID	INGREDIËNTEN		GEZONDHEIDSCLAIMS	
Jiff Creamy Peanut Butter	Broodbeleg	Jamin	Onbekend	×	×	×	×	×	---	×	---	×
Toxic Waste	Snoepgoed	Jamin	2BUYCANDY	✓	✓	×	✓	×	---	×	---	---
Pringles Memphis BBQ	Snacks	Jamin	2BUYCANDY	×	×	×	✓	✓	---	×	---	×
POP Tarts S'mores	Snoepgoed	Jamin	2BUYCANDY	×	✓	×	✓	×	---	×	---	✓
Megaload	Snoepgoed	Jamin	Onbekend	×	×	×	×	×	×	×	---	×
M&M Cookies	Snoepgoed	Jamin	2BUYCANDY	×	✓	×	✓	×	---	×	---	✓
POP Tarts Watermelon	Snoepgoed	Jamin	2BUYCANDY	×	✓	×	✓	×	---	✓	---	×
Jelly Belly Tabasco	Snoepgoed	Jamin	2BUYCANDY	×	✓	×	✓	×	---	×	---	×
Nerds Rainbow	Snoepgoed	Jamin	Onbekend	×	✓	×	×	×	---	✓	---	×
Bazooka	Snoepgoed	Jamin	2BUYCANDY	✓	✓	×	✓	×	---	×	---	✓
Runts	Snoepgoed	Jamin	2BUYCANDY	×	✓	×	✓	×	---	✓	---	---
Lemonhead	Snoepgoed	Jamin	2BUYCANDY	×	✓	×	✓	×	×	×	---	---
Bottle Caps	Snoepgoed	Jamin	2BUYCANDY	×	✓	×	✓	✓	---	×	---	×
Reese's 3 peanut butter cups	Snoepgoed	Jamin	Copar B.V.	✓	✓	×	×	✓	✓	✓	---	✓
Snowman gummies	Snoepgoed	Jamin	Onbekend	×	×	×	×	×	---	×	---	×
Hot tamales	Snoepgoed	Jamin	2BUYCANDY	×	✓	×	✓	×	---	×	---	✓
Hershey's candy cane	Snoepgoed	Jamin	Onbekend	×	×	×	×	×	---	×	---	×
Nerds Rope	Snoepgoed	Jamin	Onbekend	×	×	×	×	×	---	×	---	×
Skittles sour	Snoepgoed	Jamin	Onbekend	×	×	×	×	×	---	×	---	×
Bubblicious watermelon	Snoepgoed	Jamin	Onbekend	✓	×	✓	×	×	---	×	---	×
Reese's 2 peanut butter cups	Snoepgoed	Jamin	2BUYCANDY	×	✓	×	✓	×	×	✓	---	✓
Bamba Peanut snack	Snacks	Jumbo	Tov Taam Granot	×	×	×	×	×	×	×	---	---
Lieber's Ketchup	Sauzen & Kruiden	Jumbo	Onbekend	×	✓	×	×	×	×	×	---	×
MagicTime Pankcake syrup	Dessertproducten	Jumbo	Onbekend	×	✓	×	×	×	---	✓	---	✓
Coca-Cola ZERO Vanilla	Frisdrank	Jumbo	Onbekend	×	✓	✓	×	×	---	✓	---	---
Kraft sweet honey Barbecue sauce	Sauzen & Kruiden	Jumbo	onbekend	×	✓	✓	×	×	×	×	---	✓
Take 5	Snacks	Jumbo	Onbekend	×	×	✓	×	×	×	×	---	✓
MagicTime Yellow Mustard	Sauzen & Kruiden	Jumbo	Onbekend	×	×	✓	×	×	---	×	---	---
A1 Steaksauce	Sauzen & Kruiden	Jumbo	onbekend	×	×	✓	×	×	---	×	---	✓
Lieber's Real Mayonnaise	Sauzen & Kruiden	Jumbo	onbekend	×	×	×	×	×	---	×	---	×
Positive snack bars	Snacks	Jumbo	Onbekend	×	×	×	×	×	×	×	✓	×
Snap Tea Sweet tea	Frisdrank	Jumbo	Onbekend	×	✓	✓	×	✓	---	✓	---	---
Hershey's Syrup	Dessertproducten	Jumbo	Onbekend	×	✓	✓	×	✓	---	✓	---	✓
Surf Sweets Watermelon Rings	Snoepgoed	Jumbo	Onbekend	×	✓	✓	×	✓	---	✓	✓	---
Surf Sweets Organic Jelly Beans	Snoepgoed	Jumbo	Inno Food Company	×	✓	✓	✓	✓	---	✓	✓	---
Babyruth	Snoepgoed	Jumbo	Onbekend	×	✓	✓	×	×	✓	×	---	✓
Don't go nuts	Snacks	Jumbo	Inno Food Company	×	×	✓	✓	✓	×	✓	---	---
Reese's Nutrageous	Snoepgoed	Jumbo	Onbekend	×	×	✓	×	✓	×	×	---	✓
POP Tarts Chocolate Fudge	Snoepgoed	Jumbo	Onbekend	×	×	✓	×	×	---	×	---	✓
Kraft Original barbecue sauce	Sauzen & Kruiden	Jumbo	Onbekend	×	✓	✓	×	×	---	×	---	✓
Bissli BBQ	Snacks	Jumbo	Tov Taam Granot	×	×	×	×	×	---	×	---	---
Magic Time peanut butter	Broodbeleg	Jumbo	Onbekend	×	×	✓	×	×	×	✓	---	✓
Crisco	Bakproducten	Jumbo	EFF B.V.	×	✓	×	✓	×	---	×	✓	---
				ALLERGENEN/INTOLERANTIES		CONTACTGEGEVENS IMPORTEUR		KWID	VOEDINGSCLAIMS		GGO STICKER	

